

QUESTIONS

Un pauc d'istòria

Après forces enquêtes sur terrain et recherches dans documents d'archives, que semble que les danses les mes ancianas e tanben las mes practicas suu territòri de Gasconha sian las dancas « en ronda ».

A la fin deu sègle XIX^{au} s'implantan un pauc pertot en Gasconha, damb fòrça succès, danças damb figuras inspiradas de la contradança (country dance) anglesa (arribada en França a la fin deu sègle XVII^{au}), coma lo congò o lo quadrilh en las Lanàs.

Puìsh a la fin deu sègle XIX^{au} qu'apareishen danças en cople, originàries de país d'Euròpa divers : pòlca, escotisha, redòva, masurcà, valsa, varsovia.

- Lo rondèu, aperat tanben « rond » dens lo parçan de Samatan, o branle en Haut Agenés, que veng de las rondas cantadas (caròlas, trescas...) comunas a l'Euròpa sancèra dempuish l'Antiquitat.
- Lo branlo, especific au Bearn e au Bascoat. Dança en cadena, aubèrta o barrada, evoluant dens lo sens de las agulhas d'ua mostra, damb un nombre variable de dançaire-as : dempuish dus (en cèrtas fòrmas de branlos de la vath d'Aussau o de rondèus) dinca mantun-as (rondèus en cadena de las Lanàs, quauques branlos bearnés...)

La dança que se hè donc sus un cerc. Qu'ei constituïda d'un desvelopament precís de pas, repetats autan de còps coma dura la musica ; evidentament, que i a un gran nombre de variantas sus un medish airau...

- Los sauts, tanben especifics au Bearn e au Bascoat, que serén danças directament derivadas de fòrmas de branles especifics de la Renaishença.
- Dìversas fòrmas de borreïas de 2 temps en Arièja, que serén gessidas d'un hons ancian de danças de 2 o 3 temps de qui l'airau capèra ua grana partida de França (Auvèrnhe, Lemosin, Berri, Borbonnès).

LEXIC

Quadrilh : dança dab mantuas figuras consecutivas (lo mes sovent 5).

En l'estat actuau de las recèrcas, las partidas de Gasconha qui an mantengut dincau miei deu sègle XX^{au} ua practica « naturau » de la danca son essenciament :

- Lo Bearn : vath d'Aussau, e tanben quauques vilatges de Baish-Bearn : parçan de Jurançon, Salias de Bearn, Sauvatèrra.
- La Grana Lana : lo Marsan
- Arièja : hautas vaths deu Cosemans

Auèi

Après ua renavida de la practica de la dança e de la musica qualificadas de « tradicionaus » en las annadas 70 e 80, que i a avut ua multiplicacion de las ocasions de jogar la musica, de dançar, e tanben ua aumentacion importanta deu nombre de musicaires e dancaires.

Talhèrs, cors, estagis, encontres de tot escantilh son organizats per mantuas organizacions un pauc pertot en Gasconha coma en lòc mes, e un gran nombre de hèstas, hestenaus e manifestacions divèrs-as se debanan regularament. Aquí musicians e dançaires s'encontran, confrontant las lors practicas e analisis sus la musica e la dança.

Que i a tanben escambis numerós entre musicaires « tradicionaus » e musicaires venguts d'autes corrents musicaus (jazz, musicas improvisadas, ròck, musica classica o contemporanèu).

ACTIVITAT

Cercar sus gravaduras, pintruras, fotografias, tablèus... exemples de danças collectivas, en ronda o autas, e tanben portrèits de dançairas o dancaires.

Que pòdes trobar endrets, ocasions d'aprènguer a dançar quauquas danças gasconas o tanben occitanas.

***Pòdes tanben cercar d'aites exemples de danças
« tradicionaus » d'aitas regions o país.***

E pòdes trobar quauques exemples de danças en ronda citadas dens l'article ?

A quin periòde las danças en cople apareishen en Gasconha ? Balha quauques exemples.

De quin període de l'istòria semblan d'arribar cèrtes dansas ?

E contunhan auèi de practicar aqueras danças ditas « tradicionaus » ?

E son los pas tostemps los medishs per tot lo monde,
o lavetz se pòden trobar variacions per ua medisha
dança ?

On se danca la borrèia ?

FRISA CRONOLOGICA

Antiquitat

Rondas cantadas

Renaishença

Branlos

S^ècle XIX^{au}

Danças de cople

